

univerzálnosti vědy a techniky také stálost a celistvost světa, jakkoliv dočasně a přibližně.[3] „Měřičské“ postupy Regőse, Šerých i Valenty potom v tomto světě otevírají potřebné manipulační prostory, když předkládají měření jako převodník mezi kvalitou a kvantitou,[4] stejně jako mezi estetickými a epistemickými praktikami.[5]

[3] Jak ve svém výkladu o technologiích zápisů, anebo obecněji záznamů, včetně těch obrazových, poznamenává Bruno Latour. Bruno Latour, *Poznání a vizualizace aneb jak myslet očima a rukama*, in Tomáš Dvořák (ed.), *Kapitoly z dějiny a teorie médií*, Praha: VVP AVU, 2010, s. 267–307.

[4] Jak by se dalo tvrdit s odkazem na G. F. W. Hegela. Srov. Georg Wilhelm Friedrich Hegel, *Malá logika: Encyklopedie filozofických věd, I. díl*, Praha: Svoboda, 1992.

[5] Jak ve své pronikavé studii o vztahu fotografie a měření tvrdí Tomáš Dvořák a Jussi Parikka. Tomáš Dvořák & Jussi Parikka (2021), *Measuring photographs, photographs*, 14:3, 443–457, DOI: 10.1080/17540763.2021.1957004.

Jan Šerých, *Atrapa, Replika*, 2021

Benedek Regőse, *Angle and Distance*, od 2020

Jakub Valenta, *Account*, od 2016, *Website Colors* (BBC, ČT24, iDNES), 2020/2022, *Ankety z Novinky.cz*, od 2016

Kurátoři výstavy: Vojtěch Márc a Tereza Rudolf

Produkce: Anna Davidová, Viktorie Vítů

Technická produkce: Pavel Matěj

Překlad: Ian Mikyska

Doprovodný program: Viktorie Vítů

Fotograf Gallery
www.fotografgallery.cz

Sledujte nás
@fotograf.zone

Jungmannova 7
110 00 Praha 1

Projekt Fotograf Gallery je realizován s finanční podporou Ministerstva kultury České republiky a v roce 2022 je podporován grantem hl.m. Prahy ve výši 700 000 Kč.

Poděkování: Tomáš Dvořák

Fotograf Gallery

ÚCHYLKA MĚŘENÍ: 1392 HODIN VÝSTAVY,
Z TOHO 237 OTEVŘENO

Benedek Regőse, Jan Šerých, Jakub Valenta

19. 4. – 11. 6. 2022

Samo sebou se rozumí, že fotky dovedou zaznamenávat podobu věcí. Na druhou stranu, když fotíme, většinou nemyslíme na to, že se dotyčné věci zpravidla buď zmenšují, anebo zvětšují. Stejně tak nás obvykle nezajímá, že se jednotlivé nebo dokonce jedinečné věci navíc mohou fotograficky množovat. Z takových ne moc pronikavých poznámek se pak dá vyvodit, že fotografické technologie nesouvisí jen s podobou, ale i s mírou a množstvím. Jako takové se ostatně často uplatňují v nejrůznějších výkonech měření. Na nich přitom závisí leccos z toho, co se kolem nás denně děje. To, co se dá změřit, se dá spočítat, a případně taky rozdělit, zpeněžit nebo předvídat.

Práce Benedeka Regőse, Jana Šerých a Jakuba Valenty nechtějí svět měřit. Nechtějí ani takový změřený svět prostě zobrazovat. Oproti tomu poukazují na to, že měření i zobrazování patří k prostředkům vytváření světa, které by klidně mohl vypadat i jinak.

fotografgallery.cz

Nemluvíme teď jen o nastavování clony, o rychlosti závěrky a o citlivosti filmu. Nezajímají nás jenom normované tabulky pro barevné separace a stupnice šedi sloužící k určování barevnosti, a případně i velikosti fotografií. **Oproti tomu chceme sledovat historické i technické souvislosti fotografických a měřičských operací.** Nejde tedy jenom o měření fotografických snímků, ale i o měření prostřednictvím fotografických technologií a o měření, která se ve (fotografických) obrazech vizualizují.

Východisko nacházíme v lidském měřítku klasického fotografického zobrazení. Co na první pohled vypadá jako prostý obrazový záznam různých měřících výkonů a pomůcek, se v sérii **Benedeka Regőse** rozkrývá jako netriviální konstrukce nejen obrazového prostoru. Regős prostřednictvím fotorealistického záznamu poukazuje na smyslům běžně nedostupnou realitu vědecko-technického světa, který se průběžně ustavuje v nejrozmanitějších výkonech měření. Dokonce i předměty, které na první pohled s měřením nijak nesouvisí, se potom ukazují jako změřené, a samo měření jako podmínka jejich vzniku. **Úhly a vzdálenosti, které fotograf volí a podle nichž pojmenovává celou svou sérii, pak nejsou jen prostředky zobrazení, ale i jeho reflexe.** Zeměměřičský tanec s tripodem se prodlužuje v choreografické orchestraci výstavby světa.

O „měřící“ povaze fotografie se snad nejčastěji uvažuje v souvislosti s vědeckou fotografií. Jeden z jejích nejnávodnějších příkladů poskytuje fotogrammetrie. V ní se sice udržuje zobrazivá funkce fotografií, jak je důvěrně známe, její vlastní účel ale leží především v **produkci dat, a to s nejrůznějšími možnostmi využití.** Práce **Jana Šerých** se opírá o ne-lidské měřítko do map seskládaných satelitních fotografií, které dnes představují rutinní prostředek naší orientace ve světě. Záludně jednoduché umělecké gesto výřezu a zvětšení, s nímž Šerých podniká průzkum pouště Gobi, respektive aplikace Google Earth, nás

přítom naviguje mimo jakýkoliv jednoznačný účel. Pokud dnes rozlišení fotografií vytyčuje hranice dostupného světa, Šerých touto hranicí pomyslně prostupuje, **když nechává smyslovou působnost satelitních snímků pracovat proti jejich informační hodnotě.** Umožňuje nám tak provizorně zaujmout **odstup od digitálně-geografického kontinua,** které jsme se naučili obývat.

Zatímco se Šerých obrací k zemskému povrchu zdálky, projekty **Jakuba Valenty** probíhají takříkajíc uvnitř, když odhalují **měření jako předpoklad financionalizace a digitalizace naší každodennosti.** Měřitelnost skutečnosti, a potažmo její spočítatelnost, předvídatelnost a ovladatelnost se tu nechápu jen jako prostředky dělení, třídění a útlaču, ale obecněji jako parametry prostředí, ve kterém se rozhoduje o organizaci našich životů. Ta se pak odráží v uspořádání tabulek, grafů a diagramů, které Valenta nenápadně vychyluje ze zažitých formátů internetových rozhraní. Ať už jde o transparentní osobní účet doprovazený imagestockovými obrazy ilustrujícími příjmy a výdaje, o autoportrét společnosti vynořující se z poměru kladných či záporných odpovědí v anketách jednoho z nejnavštěvovanějších českých webů, anebo o pokus zjistit, jak se světové dění promítá do barevnosti stránek internetových zpravodajství, Valenta testuje stabilitu individuálních i kolektivních identit, které se kvantifikují a vizualizují v psychometrických operacích.[1]

Měření, respektive jeho systematizace v metrologii,[2] zajišťuje vedle

[1] „Psychometrika (občas též psychometrie) je pomocným vědním oborem psychologie, zabývajícím se měřením psychických jevů, jako jsou například osobnostní charakteristiky, postoje, schopnosti, znalosti, posuzování normality a trvání či proměnlivost těchto jevů, stejně jako jejich vzájemnými vztahy.“ Zdroj: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Psychometrika>.

[2] „Metrologie je vědní a technický obor, který se zabývá měřením různých technických a fyzikálních veličin, tedy např. tvorbou metod měření a zkoumáním vztahu mezi měřenou a skutečnou hodnotou veličiny.“ Zdroj: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Metrologie>.